

1. สถานการณ์ภายในประเทศ

1.1 การผลิต

- สิ้นสุด ธ.ค.61 มีฟาร์มปลานิลที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP จำนวน 2,892 ฟาร์ม และฟาร์มที่ได้มาตรฐาน SL (Safety level) จำนวน 27,593 ฟาร์ม คิดเป็น 9.1% ของจำนวนฟาร์มปลานิลทั้งหมด (335,441 ฟาร์ม) (กลุ่มพัฒนาระบบคุณภาพแหล่งผลิต, กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด, กลุ่มวิจัยและวิเคราะห์สถิติการประมง)
- ธ.ค.61 ผลผลิตปลานิลเบื้องต้น 21,467 ตัน เพิ่มขึ้น 1.3% จากเดือนก่อน และเมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันปีก่อนผลผลิตเพิ่มขึ้น 1.4% (กลุ่มวิจัยและวิเคราะห์สถิติการประมง)
- ม.ค.-ธ.ค.61 ผลผลิตปลานิลเบื้องต้น 211,368 ตัน เพิ่มขึ้น 1.6% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน สำหรับปี 2562 คาดว่ามีผลผลิตปลานิล 212,730 ตัน เพิ่มขึ้นเล็กน้อย 0.64% เมื่อเทียบกับปี 2561 เนื่องจากภาครัฐยังคงมีการส่งเสริมการเลี้ยงปลานิล

1.2 ราคาปลานิล

- ธ.ค.61 ราคาปลานิลหน้าฟาร์ม ภาคกลาง ขนาดใหญ่ 39.96 บาท/กก. ขนาดกลาง 34.28 บาท/กก. และขนาดเล็ก 26.57 บาท/กก. ทุกขนาดปรับตัวลดลง 5.2%, 11.9% และ 1.6% เมื่อเทียบกับเดือนที่ผ่านมา (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)
- ธ.ค.61 ราคาขายส่ง ขนาดใหญ่ 50.00 บาท/กก. ขนาดกลาง 39.00 บาท/กก. และขนาดเล็ก 31.50 บาท/กก. ทุกขนาดไม่มีการเปลี่ยนแปลง เมื่อเทียบกับเดือนที่ผ่านมา (ตลาดไท)
- ธ.ค.61 ราคาขายปลีก ณ ตลาดกรุงเทพฯ ขนาดใหญ่ 70.72 บาท/กก. และขนาดกลาง 62.95 บาท/กก. ทุกขนาดเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 0.9% และ 1.1% เมื่อเทียบกับเดือนที่ผ่านมา (กระทรวงพาณิชย์)

1.3 การค้าต่างประเทศ

● การส่งออกปลานิล

- ม.ค.-พ.ย. 61 ไทยส่งออกปลานิลและผลิตภัณฑ์ 10,041.8 ตัน มูลค่า 361.4 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น 84.7% และ 11.2% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยมีสัดส่วนมูลค่าการส่งออกแยกตามผลิตภัณฑ์ คือ ปลาทั้งตัวแช่แข็ง 78.3% ปลานิลสดแช่เย็น 12.7% ปลามีชีวิต 5.1% และเนื้อปลาแช่แข็ง 3.9% ตลาดหลักคือ กลุ่มตะวันออกกลาง 41.1% กลุ่มอาเซียน 18.1% กลุ่มยุโรป 16.2% สหรัฐฯ 9.1% ไต้หวัน 5.6% กลุ่มแอฟริกา 4.7% และอื่นๆ 5.2% ตามลำดับ

● การนำเข้าปลานิล

- ม.ค.-พ.ย. 61 ไทยนำเข้าปลานิลและผลิตภัณฑ์ 1,047.8 ตัน มูลค่า 126.0 ล้านบาท ปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น 143.3% และ 108.7% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยมีรูปแบบนำเข้าเป็นเนื้อปลานิลแช่แข็ง 86.9% และปลาทั้งตัวแช่แข็ง 13.1% ส่วนใหญ่นำเข้าจากจีน 40.9% กลุ่มอาเซียน 38.0% ไต้หวัน 21.0% และเกาหลีใต้ 0.1% ตามลำดับ

ปริมาณและมูลค่าการส่งออกและนำเข้า (ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท)

เดือน/ปี	การส่งออก		การนำเข้า	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
พ.ย. 60	529.2	25.3	39.0	11.3
ต.ค. 61	927.5	33.1	133.4	10.8
พ.ย. 61	770.1	28.6	92.2	12.0
%Δ ต.ค. 60	45.5%	13.0%	136.4%	6.2%
%Δ ก.ย. 61	-17.0%	-13.6%	-30.9%	11.1%

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กรมประมง

2. สถานการณ์ภายนอกประเทศ

2.1 การผลิต

- ผลผลิตปลานิลโลกในปี 2559 จำนวน 6.68 ล้านตัน เพิ่มขึ้น 4.4% จากปีก่อน เป็นผลผลิตจากการเพาะเลี้ยง 5.89 ล้านตัน (88.2%) และจากการจับ 0.79 ล้านตัน (11.8%) ซึ่งผลผลิตส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มประเทศเอเชียถึง 4.29 ล้านตัน คิดเป็นสัดส่วน 64.2% ของผลผลิตปลานิลโลก (FAO, November 2018)

2.2 การตลาดและการค้า

- การส่งออกของจีนในปี 2561 ปริมาณ 444,700 ตัน คิดเป็นมูลค่า 1,379.2 ล้านดอลลาร์ เพิ่มขึ้นทั้งปริมาณและมูลค่า ร้อยละ 9.3 และ 11.7 ตามลำดับ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ส่งออกในรูปแบบเนื้อปลานิลชุบแป้งขนมปังมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.3 รองลงมา เป็นปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง ร้อยละ 30.4 และเนื้อปลานิลฟิลเล ร้อยละ 25.3 ซึ่งรูปแบบปลานิลแช่แข็งส่งออกไปยังตลาดแอฟริกาเพิ่มขึ้น แต่ส่งออกไปยังตลาดสหราชอาณาจักร ทั้งรูปแบบเนื้อปลาแช่แข็งและปลานิลแช่แข็ง สำหรับเนื้อปลานิลชุบแป้งขนมปังส่งออกไปยังตลาดสหรัฐฯ เม็กซิโก และตลาดแอฟริกา เพิ่มขึ้นร้อยละ 10, 73 และ 76 ตามลำดับ เมื่อเทียบกับปีก่อน (INFOFISH Trade News, No. 2/2019)
- USA เป็นผู้นำเข้าปลานิลรายใหญ่ของโลก ม.ค.-พ.ย. 61 ปริมาณ 162,813.8 ตัน มูลค่า 596.4 ล้านดอลลาร์ ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลง 1.3% และ 2.4% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยมีรูปแบบการนำเข้าดังตาราง :

สัดส่วนมูลค่าการนำเข้าผลิตภัณฑ์ปลานิลของสหรัฐอเมริกา ปี 2561 (ม.ค.-พ.ย.)

หน่วย : ร้อยละ

ลำดับที่	1. Tilapia Fillet Frozen		2. Tilapia Fillet Fresh		3. Tilapia Frozen		4. Tilapia Fresh		5. Tilapia Meat Fresh	
	ประเทศ	สัดส่วนมูลค่า	ประเทศ	สัดส่วนมูลค่า	ประเทศ	สัดส่วนมูลค่า	ประเทศ	สัดส่วนมูลค่า	ประเทศ	สัดส่วนมูลค่า
1	จีน	55.51	โคลัมเบีย	7.79	จีน	7.26	เมียนมาร์	0.38	ไต้หวัน	0.02
2	อินโดนีเซีย	6.13	ฮอนดูรัส	6.76	ไต้หวัน	3.06	โคลัมเบีย	0.19		
3	ไต้หวัน	1.29	คอซตาริกา	4.44	เวียดนาม	0.47	บังกลาเทศ	0.13		
4	เม็กซิโก	1.27	เม็กซิโก	1.06	ไทย	0.17	เม็กซิโก	0.10		
5	ฮอนดูรัส	0.48	เอกวาดอร์	0.62	อื่นๆ	0.10	ฮอนดูรัส	0.08		
6	มาเลเซีย	0.38	อื่นๆ	1.54			อื่นๆ	0.14		
7	อื่นๆ	0.63								
รวม		65.69		22.21		11.06		1.02		0.02

ที่มา : www.st.nmfs.noaa.gov

3. ปัญหาอุปสรรค

- เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นรายย่อย ขาดแคลนเงินทุน จึงยังคงมีการเลี้ยงรูปแบบเดิมและขาดทักษะในการแปรรูปและการตลาด ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้น้อย
- การรวมกลุ่มของเกษตรกรยังไม่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการต่อรองเรื่องราคาจำหน่ายผลผลิต เนื่องจากขาดทักษะการจัดการด้านการตลาดในเชิงธุรกิจที่ต้องบริหารการผลิตให้ได้ปริมาณและคุณภาพตามที่ตลาดต้องการ
- การผลิตยังขาดระบบบริหารจัดการที่ดีตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี (GAP) ตั้งแต่โรงเพาะฟัก การอนุบาล ตลอดจนถึงกระบวนการเลี้ยงปลานิล

4. แนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรค

- จัดทำโครงการพัฒนาเกษตรกรเข้าสู่ Smart Farmer เพื่อพัฒนาศักยภาพทั้งด้านการผลิต การแปรรูป การตลาด และการเป็นผู้ประกอบการรายย่อยในอาชีพด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
- จัดทำโครงการระบบส่งเสริมเกษตรกรแบบแปลงใหญ่ (ปลานิล) 2562 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ยกระดับมาตรฐานฟาร์มให้ได้ GAP เพิ่มขึ้น การเพิ่มมูลค่าสินค้าประมง การส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มของเกษตรกร รวมถึงมีการวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

